

OPS 2-2017

2017-07-14

**Meddelande från Transportstyrelsen om luftfart, 601 73 Norrköping,
telefon 0771-503 503**

Meddelande från Transportstyrelsen om luftfart (MFL) kommer ut när det finns ett behov av att informera verksamhetsutövare på luftfartsområdet. MFL innehåller endast information och har inte bindande verkan. När det gäller regler hänvisas till Transportstyrelsens hemsida som finns på <http://www.transportstyrelsen.se/sv/Regler/Regler-for-luftfart/>

Assistans för personer med funktionsnedsättning. Förändrad användning av assistanskoden WCHR, samt information om DPNA och MAAS

Bakgrund och problemställning

Organisationen IATA har sedan många år publicerat servicekoder¹ som ska användas i samband med bokning av personer med funktionsnedsättning. När förordning (EG) nr 1107/2006² om rätten till assistans för personer med funktionsnedsättning trädde i kraft tillkom en ny IATA-kod, DPNA.

Dessa koder och dess användningsområden finns även beskrivna i ECAC Doc 30, Europeiska luftfartsmyndigheternas råd och riktlinjer för transport av passagerare med funktionsnedsättningar eller nedsatt rörlighet³. Doc 30 har en särskild ställning eftersom dokumentet finns nämnt i EU-förordningen.

Under senare år har det visat sig finnas problem när det gäller att hitta rätt kod för vissa funktionsnedsättningar, närmare bestämt för äldre personer och för personer med dolda funktionsnedsättningar. Många flygbolag fortsätter att använda koden MAAS (Meet and Assist), men det är inte säkert att flygplatser i Europa godtar den koden. Detta kan innebära att flygbolagen måste betala extra till flygplatserna eftersom koden inte är godkänd som PRM-kod (Persons with Reduced Mobility) i ECAC Doc 30 och därför inte ingår i PRM-avgiften.

Det har noterats att koden MAAS emellanåt används för passagerare som inte faller under definitionen person med funktionsnedsättning. Problematiken har lyfts både till EU-kommissionen och till ECAC:s sub-group on Passengers with Reduced Mobility. En särskild arbetsgrupp har studerat användningen av koden MAAS och övriga koder och kommit fram till ett förslag. Förslaget är godtaget av EU-kommissionen och Europeiska luftfartsmyndigheterna och sedan årsskiftet är ECAC Doc 30 uppdaterat.

Uppdaterad användning av WCHR-koden

Arbetsgruppen rekommenderar att koden WCHR tillsammans med fritext används för passagerare som endast behöver begränsad assistans på flygplatsen och ingen assistans ombord, t.ex. äldre passagerare eller andra som inte behöver rullstol men däremot en hjälpande hand och assistans med bagage. Efter avstämning med berörda organisationer har arbetsgruppen funnit att detta fungerar eftersom det i definitionen för koden finns angivet att det är en kod för rullstol *eller andra typer av transportmedel*. Det är dock viktigt att använda fritextfältet för att ange graden av assistansbehov för att undvika att assistanspersonal tar med en rullstol till uppdraget. Enligt IATA och SITA visas fritextfältet i flygplatsernas system (Safir mfl) samt i PAL/CAL- och PSM- meddelanden.

¹ IATA Passenger Services Conference Resolutions Manual

² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2006

av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet

³ ECAC Doc 30 (PART1) 11th edition December 2009- Amendment 6 (Dec 2016)

DPNA-koden

Koden DPNA (Disabled Passenger with intellectual or developmental disability Needing Assistance) verkar inte användas så som det var tänkt och därför vill vi informera om att koden finns.

Koden definieras som en person med neuropsykiatrisk- eller intellektuell funktionsnedsättning som behöver assistans. Kategorin omfattar ensamresande passagerare med till exempel inlärningssvårigheter, demenssjukdom, Alzheimers sjukdom eller Downs syndrom och som behöver assistans.

Medföljande kan endast krävas om funktionsnedsättningen är av sådan art att passageraren inte klarar sig ensam ombord utan tillsyn eller om passageraren inte klarar av att följa säkerhetsrutiner eller kabinpersonalens instruktioner i enlighet med förordning (EU) nr 965/2012⁴.

CAT.OP.MPA.155⁵ Transport av speciella kategorier av passagerare (SCPs)

a) Personer som behöver särskilda förhållanden, särskild hjälp och/eller särskilda anordningar när de medförs på en flygning ska betraktas som speciella kategorier av passagerare (SCP), vilket ska omfatta åtminstone

1. funktionshindrade personer (PRM), som utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EG) nr 1107/2006 avser personer vars rörelseförmåga är nedsatt på grund av fysiskt (sensoriskt eller motoriskt), permanent eller tillfälligt eller psykiskt funktionshinder eller på grund av annat handikapp eller ålder,

2. småbarn och barn som reser ensamma, och

3. personer som utvisats, avvisade passagerare eller personer som är tagna i förvar.

b) Speciella kategorier av passagerare (SCP) ska transporteras under förhållanden som tryggar luftfartygets och de ombordvarandes säkerhet enligt förfaranden som fastställts av operatören.

c) Speciella kategorier av passagerare (SCP) ska inte tilldelas eller ta plats i ett säte som ger direkt tillgång till nödutgångar eller där deras närvaro skulle kunna

1. hindra besättningen i deras tjänstgöring,

2. blockera tillträde till nödutrustning, eller

3. hindra nödutrymningen av luftfartyget.

d) Befälhavaren ska underrättas i förväg när speciella kategorier av passagerare (SCP) ska transporteras.

Samtliga PRM-koder (Persons with reduced mobility) med definition (översatt från ECAC Doc 30)⁶

WCHR – Passagerare som kan gå uppför och nedför trappor och röra sig i kabinen, men som behöver en rullstol eller annan typ av transportmedel för att förflytta sig mellan luftfartyget och terminalen, inne i terminalen och mellan ankomst- och avgångspunkter på terminalens landsida. Det rekommenderas att i denna kategori inkludera passagerare som endast behöver lite assistans på

⁴ KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 965/2012 av den 5 oktober 2012 om tekniska krav och administrativa förfaranden i samband med flygdrift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2016/2008

⁵ Bilaga IV, Del-CAT, till förordning (EU) nr 965/2012

⁶ <https://www.ecac-ceac.org/documents/10189/51566/Doc+30+Part+1+--+Amdt+6+--+December+2016.pdf/a7d57cf6-3490-40e7-af20-08d1e64a931c>

flygplatsen och ingen assistans ombord (exempelvis äldre passagerare och andra som inte behöver en rullstol men däremot en hjälpande hand eller assistans med bagaget).

WCHS – Passagerare som inte kan gå uppför eller nedför trappor, men som kan röra sig i kabinen, och som behöver en rullstol för att förflytta sig mellan luftfartyget och terminalen, inne i terminalen och mellan ankomst- och avgångspunkter på terminalens landsida.

WCHC – Denna kategori omfattar passagerare med många olika behov. Kategorin omfattar passagerare som inte alls kan röra sig utan rullstol eller annat hjälpmedel och som behöver assistans hela vägen från ankomsten till flygplatsen tills de intar sin plats i flygplanet och och nödvändigt på en särskild plats i flygplanet som är specialanpassad enligt personens särskilda behov. Omvända processen gäller vid ankomst.

Denna kategori omfattar också passagerare med funktionsnedsättning som bara påverkar benen eller underkroppen och som behöver assistans för att gå ombord på flygplanet, röra sig i kabinen och lämna flygplanet, men som annars klarar sig själva och kan röra sig självständigt på flygplatsen i sin egen rullstol. Genom att specificera graden av egen rörlighet vid bokning av resan går det att undvika ovälkommen eller onödig assistans.

BLND - Blind eller synskadad passagerare.

DEAF – Passagerare som är döv eller hörselskadad eller döv och stum.

DEAF/BLND - Blind och döv passagerare som endast kan ta sig fram med hjälp av ledsagare.

DPNA – En person med neuropsykiatrisk- eller intellektuell funktionsnedsättning som behöver assistans. Denna kategori omfattar ensamresande passagerare med till exempel inlärningssvårigheter, demenssjukdom, Alzheimers sjukdom eller Downs syndrom och som behöver assistans på marken.

Fri text-fältet - Flygbolagen ska informera om aktuellt assistansbehov genom att använda rätt kod och komplettera med information i fritext. Informationen i fritextfältet kommer överföras mellan PAL/CAL-meddelanden och synas i systemen på flygplatserna. Information i fri text är särskilt värdefull när de gäller passagerare med dolda/osynliga funktionsnedsättningar.

Kontaktperson: Annelie Sjölund

Telefon: 010-495 37 19

E-post: annelie.sjolund@transportstyrelsen.se